

Dato: 22. januar 2013

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Kære medlem af Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Danmarks Naturfredningsforening har netop udgivet publikationen 'Sådan ligger landet 2012'. Det er en opdatering af en samling fakta, der sætter fokus på konsekvenserne af den danske landbrugsproduktion for natur og miljø. Publikationen tager afsæt i offentlige analyser og statistikker og er et supplement til de mange statistikker og rapporter om landbrugets betydning for samfundsøkonomien.

"Sådan ligger landet" kommer vidt omkring, men vi ønsker med denne henvendelse særligt at sætte fokus på brugen af sprøjtegift og dets konsekvenser for natur og miljø.

- Landbruget bruger stadig mere sprøjtegift end forudsat i pesticidhandlingsplanerne
- Sprøjtegiftens belastning er steget mere end en tredjedel på fem år
- En tredjedel af fuglene i det åbne land er forsvundet
- Knap halvdelen af de danske humlebiarter er på rødlisten over truede arter
- Vi finder rester af godkendte sprøjtemidler i grundvand og drikkevand

Landbruget står for 90 % af det samlede forbrug af sprøjtegift i Danmark, vi finder sprøjtegift i grundvand og drikkevand og over halvdelen af de undersøgte arter i landbrugslandet går fortsat tilbage. Regeringen vil have landbruget til at bruge mindre belastende sprøjtemidler. DN støtter regeringens mål om, at sprøjtegiftens miljøbelastning skal reduceres med 40 %, men afgifter og godkendelsesordninger er ikke nok. Selv om den samlede belastning går ned, fjerner man alligevel livsgrundlaget for en mængde insekter, som de vilde fugle skulle leve af. Selv om belastningen går ned, vil sprøjtegiften stadig kunne trænge ned i grundvandet. I perioden fra 1999 til 2009 lukkede vandværkerne næsten 1300 drikkevandsboringer, hvor der blev fundet rester af sprøjtegift.

Den mest effektive og sikre metode til at beskytte natur og drikkevand er at fjerne sprøjten fra særligt udpegede og følsomme arealer. F.eks. ved at etablere obligatoriske sprøjtefri beskyttelseszoner omkring drikkevandsboringer, på områder hvor grundvand dannes og langs læhegn og skove.

Vi håber, du får glæde af "Sådan ligger landet" og står med glæde til rådighed for både en faglig og landbrugspolitisk uddybning.

Med venlig hilsen

E. M. Bisschop-Larsen

Ella Maria Bisschop-Larsen
Præsident i Danmarks Naturfredningsforening

Bilag:

Sådan ligger landet – tal om landbruget 2012

Resumé af Danmarks Naturfredningsforenings forslag til Natur- og Landbrugskommissionen

Resumé af Danmarks Naturfredningsforenings forslag til Natur- og Landbrugskommissionen

De to centrale anbefalinger er:

- Tag jord ud af omdrift til gavn for natur, vandmiljø og klima.
- Forbyd sprøjtemidler på udpegede arealer til gavn for drikkevand og natur.

1. Tag jord ud af omdrift, og skaf mere plads og bedre sammenhæng for naturen

På baggrund af en kortlægning, som omfatter arealernes udledning af næringsstoffer og deres naturpotentiale, samt områder hvor grundvand dannes og drikkevand indvindes, gennemføres en målrettet udtagning af de mest "sårbare" landbrugsarealer.

Eksempel på virkemiddel:

Etablere en Statslig Jordfond, som kan købe arealer op i prioriterede områder og gennemføre en jordfordeling med henblik på at tinglyse forbud mod jordbehandling, sprøjtning og gødskning med N og P inden videresalg i større enheder.

2. Forbyd brug af sprøjtegift i udvalgte områder og reducer forbrug på det dyrkede areal

Sprøjtegiftforbruget ligger langt over det niveau, som Miljøministeriet adskillige gange har fastsat. De frivillige virkemidler er ikke effektive.

Eksempel på virkemiddel:

Indfør en klar hjemmel til, at miljøministeren kan forbyde anvendelse af pesticider i særligt udpegede områder.

3. Ekstensivt landbrug som driftsgren - bedre pleje af naturen

Hvis Danmark skal nå målsætningerne om at stoppe tilbagegangen i den biologiske mangfoldighed i 2020, er det nødvendigt, at plejen af naturen kommer til at fungere langt bedre end i dag.

Eksempel på virkemiddel:

Ændre de danske regler for Enkeltbetaling, så der gives støtte til alle arealer, hvor der sker en ekstensiv landbrugsmæssig drift (ændring af plantedækkereglerne).

4. Differentieret arealanvendelse (afgrøder) - under hensyn til natur og miljø

Det mest effektive redskab til at opnå en landbrugsproduktion på arealerne, der tager hensyn til natur og miljø, vil være en regulering, der stiller krav til afgrødevalget i relation til det givne areals sårbarhed.

Eksempel på virkemiddel:

Afklaring af, hvor vidt det inden for rammerne af CAP'en er muligt at differentiere Enkeltbetalingen, f.eks. på baggrund af et bæredygtighedsindeks. Differentieringen bør først og fremmest rettes mod kvælstofudledningen, men andre elementer kan også inddrages, som f.eks. biodiversitet og kulstofbinding

5. Bedre beskyttelse og forvaltning af naturen

Den nuværende naturbeskyttelse gennem naturbeskyttelsesloven og forvaltningen af naturen har ikke vist sig i stand til at stoppe tilbagegangen i naturarealer og den biologiske mangfoldighed. Samtidig er vores viden om naturens tilstand og kvalitet mangelfuld, da overvågningen og registreringen sker meget sporadisk og ukoordineret, når man er uden for Natura-2000 områderne.

Eksempel på virkemiddel:

Revision af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder at indføre klagemulighed for kommunale afgørelser samt at fjerne den generelle mulighed for at fortsætte "hidtidig drift" på § 3 arealer for så vidt angår sprøjtning, og i stedet ændre det til generelle forbud med mulighed for dispensation.

6. Økologisk Landbrug

Økologisk landbrugsproduktion anvender ikke sprøjtemidler, benytter sig af et varieret sædskifte og er derfor mindre afhængig af tilført gødning. Det er en åbenbar fordel for vandmiljø og natur. Den økologiske landbrugsdrift kan således anvendes som natur- og miljøpolitisk virkemiddel.

Eksempel på virkemiddel:

Omlægningsindsats ved aktivt at tilbyde omlægningstjek i områder, hvor økologien kan bidrage til at løse samfundsudfordringer: Vandindvindingsområder, arealer, hvor drikkevandet dannes, Natura 2000 områder, store fredede arealer etc.

7. Forslag til finansiering af indsatsen

Promilleafgift på planteproduktion:

En finansieringsmulighed vil være at pålægge en ny promilleafgift på korn og andre afgrøder, som omsættes i grovvareledet eller en afgift på bestemte afgrøder, f.eks. kornafgrøder. Promilleafgiften kan beregnes ud fra det areal, som landmanden søger om Enkeltbetaling til.

Afgift på kvælstof:

Der kan relativt enkelt indføres en afgift på kvælstof i handelsgødning, da opkrævningen kan ske i handelsledet. Afgiften vil desuden have den positive effekt, at den vil anspore til en mere optimal anvendelse af kvælstof, og den vil fremme afgrøder med et lavere kvælstofforbrug.

Afgift på produkter, som er fremstillet ved brug af sprøjtemidler:

DN foreslår, at det undersøges, hvorvidt, det er muligt at lade en afgift følge de fødevarer, der er fremstillet konventionelt. I første omgang indføres afgiften på f.eks. konsummælk. Senere kan afgiften udrulles og pålægges øvrige dagligvarer.

Generelle forslag

Afskaffelse af bondegårdsreglen:

Der er en lavere grundskyldspromille for landbrug. Reglerne betyder, at al landbrugsjord vurderes ens, uanset brugenes størrelse, og vurderingen af stuehuset til en landbrugsbedrift er vurderet lavt, med lav beskatning til følge. De Miljøøkonomiske Vismænd har i 2010 beregnet, at denne skjulte erhvervsstøtte vil give et provenu på 2,1 mia. kr. årligt ved fuld afskaffelse (Økonomi og miljø 2010, pp 123).

Øget provenu ved salg af landbrugsbedrifter:

Et øget provenu vil lette prisen på landbrugsjord, som er alt for høj i forhold til, hvad jorden kan kaste af sig. Det belaster både den unge køber og miljøet, fordi der skal mere igennem systemet for at kunne betale renter og afdrag på den høje pris.